

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma

Leena Eschner
Sanni Hurskainen

HOITOTYÖN OPISKELIJAN OHJAUS KÄYTÄNNÖN HARJOIT-
TELUSSA
Ohjelehtinen harjoittelun ohjaajalle

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2013
Hoitotyön koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
050 405 4816

Tekijät
Leena Eschner, Sanni Hurskainen

Nimeke
Hoitotyön opiskelijan ohjaus käytännön harjoittelussa. Ohjelehtinen harjoittelun ohjaajalle.

Toimeksiantaja
Karelia-ammattikorkeakoulu

Tiivistelmä

Opiskelijaohjaus on useissa yksiköissä kiinteä osa hoitajien työtä. Käytännön harjoittelussa opiskelijan on tarkoitus soveltaa teoriaa käytäntöön autenttisissa hoitotilanteissa. Opiskelijat kokevat nämä tilanteet opettavaisimmiksi tulevan ammatin kannalta. Kun harjoitteluyksikössä tietoja ja taitoja jaetaan avoimesti, kaikki voivat oppia.

Tämä opinnäytetyö oli toiminnallinen. Tarkoituksena oli kehittää opiskelijaohjausta käytännön hoitotyössä ja tiivistää keskeisiä opiskelijaohjauksessa huomioitavia asioita. Tehtävänä tällä opinnäytetyöllä oli koota ohjelehtinen opiskelijaohjauksen tueksi kaikille hoitotyössä opiskelijaohjaukseen osallistuville. Ohjelehtisessä tuodaan esille ohjauksen painopistealueet opintojen eri vaiheissa sekä käytännön ohjaajien valmiuksia ja heihin kohdistuvia odotuksia.

Olennaista opiskelijaohjauksessa on huomioida opiskeluvaihe ja opiskelijan vastuun kasvattaminen opintojen edetessä. Vuorovaikutus- ja ohjaussuhteen syntyminen ja erilaisten ohjausmenetelmien käyttö opiskelijalähtöisesti tukevat sekä oppimista että ohjausta. Jatkuvan palautteen antamista ei voi korostaa liikaa, sillä neuvot ja rakentavat huomiot auttavat opiskelijaa kehittämään omaa toimintaa.

Ohjelehtisen hyödynnettävyys olisi kiinnostava jatkotutkimusaihe. Kehitysideana jokaiselle harjoittelujaksolle oma ohjelehtinen ohjaajalle voisi olla toimiva.

Kieli
suomi

Sivuja 33
Liitteet 3
Liitesivumäärä 6

Asiasanat
käytännön harjoittelu, ohjaus, oppiminen, ohjaaja

THESIS
May 2013
Degree Programme in Nursing
Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 50 405 4816

Authors

Leena Eschner & Sanni Hurskainen

Title

Mentoring Student Nurses in Clinical Practice. An Information Leaflet for Mentor.

Commissioned by

Karelia University of Applied Sciences

Abstract

In many workplaces mentoring student nurses is an integral part of nurses' work. The idea of clinical practice is to apply theory into practice in authentic nursing situations. Student nurses find these situations the most educational relative to their future profession. When knowledge and skills are openly shared in practical placement, everyone can learn.

This aim of this practice-based thesis was to develop student mentoring in nursing practice and to summarize the key matters to be taken into account when mentoring a student. The assignment in this thesis was to draw up an information leaflet to support nurses who are engaged in student mentoring in nursing practice. Focus of student mentoring in different phases of studies as well as skills and abilities of nurse mentors are discussed in the information leaflet.

In student mentoring it is essential to perceive the students' phase of study and to increase their level of responsibility as the studies proceed. Establishment of interaction and mentoring relationships and the use of various mentoring methods in a student-oriented way support both learning and mentoring. The importance of continuous feedback cannot be overemphasized, as constructive feedback and advice help students to improve their performances.

Utilisation of the information leaflet would be an interesting theme for a further study. Also, it could be useful to have specific information leaflets for specific training periods in different fields of nursing practice.

Language

Finnish

Pages 33

Appendices 3

Pages of Appendices 6

Keywords

clinical practice, mentoring, learning, mentor

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Hoitotyön opiskelijan ohjaus käytännön harjoittelussa	6
2.1	Käytännön harjoittelu	6
2.1.1	Harjoittelujaksot hoitotyön opinnoissa Karelia-ammattikorkeakoulussa	7
2.1.2	Hoitotyön koulutusohjelman osaamiskompetenssit.....	8
2.2	Ohjaus.....	9
2.3	Oppiminen	13
2.4	Ohjaaja.....	15
3	Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä	17
4	Opinnäytetyön toteutus	17
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	17
4.2	Ohjelehtinen	19
4.2.1	Ohjelehtisen suunnittelu ja toteutus	19
4.2.2	Ohjelehtisen arviointi.....	22
5	Pohdinta	23
5.1	Opinnäytetyön luotettavuus.....	23
5.2	Opinnäytetyön eettisyys	25
5.3	Prosessin kuvaus.....	26
5.4	Opinnäytetyön jatkokehityksaiheet	29
	Lähteet.....	30

Liitteet

Liite 1	Toimeksiantosopimus
Liite 2	Ohjelehtinen
Liite 3	Prosessinkuvaustaulukko

1 Johdanto

Ammattikorkeakouluopintoihin kuuluu teoriaopetuksen lisäksi ohjattuja käytännön harjoittelujaksoja, jolloin opiskelija käyttää koulussa oppimiaan teoretietoja käytännön taitojensa harjaannuttamisen ohella ja saa valmiuksia toimia työelämässä (Ammattikorkeakouluasetus 352/2003; Oinonen 2000, 22). Koska vuorovaikutus on osa hoitamista, tulee jo koulutuksen aikana harjoitella aitoja kohtaamisia potilaiden ja läheisten kanssa (Jääskeläinen 2009, 17). Hoitotyön koulutusohjelmassa käytännön harjoittelua on sairaanhoitajilla 90 opintopistettä ja terveydenhoitajilla 100 opintopistettä ja molempiin sisältyy 15 opintopisteen opinnäytetyö (Opetusministeriö 2006, 70, 91). Hoitotyön opiskelijat kokevat taitojensa harjaantumisen kannalta opettavaisimmiksi juuri työelämän oppimistilanteet ja ohjauksen (Vuorinen, Meretoja & Eriksson 2005, 278).

Potilastyön ohella opiskelijaohjaus kuuluu usein hoitotyön tekijän arkeen (Sulosaari 2005, 33; Vuorinen ym. 2005, 278), ja se koetaan vähintään melko tärkeäksi osaksi työtä (Juvonen 2010, 22). Opiskelija saa merkityksellisiä oppimiskokemuksia (Carr 2008, 465), kun hoitajat jakavat tietoaan ja taitojaan sekä opiskelijoiden että kollegoiden kanssa. Tämä kuuluu hoitajan ammattitaitoon. (Nursing & Midwifery Council 2008, 4; Pohjois-Savon alueellinen opiskelijaohjauksen yhteistyöverkosto 2010, 17.) Näistä oppimiskokemuksista lähtee käyntiin opiskelijan hoitotyön ammattilaiseksi kasvu, joka jatkuu vielä valmistumisen jälkeen (Heinonen 2004, 13).

Teimme toiminnallisen opinnäytetyön hoitotyön opiskelijan ohjauksesta käytännön harjoittelujaksoilla. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Karelia-ammattikorkeakoulu (liite 1). Tarkoituksena oli kehittää opiskelijaohjausta käytännön hoitotyössä ja tiivistää keskeisiä opiskelijaohjauksessa huomioitavia asioita. Tehtävänä tällä opinnäytetyöllä oli koota ohjeellinen opiskelijaohjauksen tueksi kaikille hoitotyössä opiskelijaohjaukseen osallistuville. Ohjelehtisessä tarkastellaan eri opiskeluvaiheita sekä käytännön ohjaajien valmiuksia ja heihin kohdistuvia odotuksia.

2 Hoitotyön opiskelijan ohjaus käytännön harjoittelussa

2.1 Käytännön harjoittelu

Hoitotyön opinnoissa harjoittelujaksot tehostavat oppimista ja ammatillista kasvua sekä auttavat ymmärtämään teorian merkityksen ja suhteen käytäntöön (Oinonen 2000, 91; Jääskeläinen 2009, 15; Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu 2006, 16). Käytännön harjoittelusta käytetään myös nimityksiä käytäntö, kliininen harjoittelu (Oinonen 2000, 11) tai ohjattu harjoittelu (Kukkola 2008, 3). Opintojen alkuvaiheen harjoittelussa opiskelija pyrkii lähinnä suoriutumaan annetuista tehtävistä, ja opintojen edettyä loppuvaiheeseen opiskelija soveltaa monipuolisesti oppimiaan taitoja ja tuo esille osaamistaan harjoittelujaksoilla (Oinonen 2000, 76). Opetuksen taustalla on opetussuunnitelma, jonka tulisi auttaa opiskelijaa harjoittelun tavoitteiden laadinnassa sekä ohjaajaa työtehtävien ja ohjauksen suunnittelussa (Mykrä 2007, 8). Ammattikorkeakouluilla on vastuu siitä, että valmistuvilla hoitajilla on riittävät valmiudet toteuttaa turvallista ja laadukasta hoitotyötä (Heinonen 2004, 13). Juvosen (2010, 23) mukaan hoitajat kokevat, että opetussuunnitelman tavoitteiden tunteminen on olennaista, jotta voi ohjata opiskelijaa.

On tärkeää, että opiskelija saa laadukkaita oppimiskokemuksia käytännön työelämää varten (Carr 2008, 465) ja että harjoittelupaikoissa huomioidaan yhtäaikaisten opiskelijoiden määrä (Kajander 2007, 71). Opiskelijat kokevat nimetyt ohjaajan ja yhteiset työvuorot merkittäviksi, joten vaihtelevien työvuorojen takia opiskelijalla kannattaisi olla kaksi ohjaajaa (Pohjois-Savon alueellinen opiskelijaohjauksen yhteistyöverkosto 2010, 7; Kajander 2007, 71).

Kukkolan (2008, 55) ja Kajanderin (2007, 72) mukaan ohjaajat toivovat tietoa opiskelijan tasosta, opintojen vaatimuksista ja tavoitteista. Lisäksi on tutkittu hoitajien tarvitsevan enemmän tietoa nykymuotoisesta koulutuksesta, sen sisällöstä ja ohjausmenetelmistä käytännössä. Hankalaksi on koettu juuri teoratiedon yhdistäminen käytäntöön (Jääskeläinen 2009, 14–15; Kukkola 2008, 55). Opiskelija tulee perehdyttää työyhteisöön, jotta hän tutustuu työpaikkaan sekä osaa toimia siellä sääntöjen mukaan ja turvallisesti (Heinonen 2004, 36; Kajander 2007, 72; Mykrä 2007, 14;

Työturvallisuuslaki 738/2002). Käytännön harjoittelussa myös tiedonkulkuun tulisi kiinnittää enemmän huomiota etenkin oppilaitoksen ja työyhteisön välillä sekä työyhteisön sisäisesti (Oinonen 2000, 79–80).

Harjoitteluympäristön tulee olla opiskelujakson mukainen vaatimustasoltaan ja jakson päämäärät kaikkien osapuolten tiedossa. Joskus kuitenkin ilmenee, että harjoittelupaikka on opiskelijalle liian haastava. Tällöin asiasta on syytä keskustella ohjaajan, opettajan sekä opiskelijan kesken ja päättää, kuinka tilanne ratkaistaan. Toisinaan harjoittelu täytyy keskeyttää tai hylätä. Hylkäämispäätöksen tekee opettaja, joka selvittää hylkäämisperusteet opiskelijalle. Syitä ovat muun muassa potilasturvallisuuden vaarantaminen, puutteet vuorovaikutustaidoissa, huono käytös ja yleensä välinpitämättömyys esimerkiksi työajoissa. Nykyään on mahdollista perua myös opiskelu-oikeus, mikäli on näyttöä, ettei opiskelija sovi alalle. Näin voi käydä esimerkiksi päihdeiden käytöstä tai toistuvista vaaratilanteista johtuen. (Hankonen 2013, 70.)

2.1.1 Harjoittelujaksot hoitotyön opinnoissa Karelia-ammattikorkeakoulussa

Opinnot kestävät sairaanhoitajaopiskelijoilla kolme ja puoli vuotta (210 opintopistettä) ja terveydenhoitajaopiskelijoilla neljä vuotta (240 opintopistettä). Ensimmäisenä opiskeluvuotena opiskelijat suorittavat orientoivan harjoittelun (ORHA) ja hoitotyön auttamismenetelmien harjoittelun (HOIAUT). Koulussa opiskellaan anatomian ja fysiologian perusteet, hoitotyön etiikkaa, sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmää sekä sisätautipotilaan hoitotyötä. Ensimmäisen vuoden opiskelijat ovat hoitotyöhön perehtyjiä, ja he hyödyntävät hoitotyön arvomaailmaa käytännössä. Toisena opiskeluvuotena ensimmäinen lukukausi opiskellaan lääkehoitoa, kirurgista ja perioperatiivista hoitotyötä ja suoritetaan sisätauti-kirurginen ja perioperatiivinen harjoittelu (SISKIR). Toisen vuoden toisena lukukautena siirrytään mielenterveys- ja päihdehoitotyön opintoihin. Näiden auttamismenetelmien lisäksi koulussa opiskellaan hoitotiedettä ja tutkimusmenetelmiä ja valmistaudutaan opinnäytetyön tekoon. Opintoihin kuuluu mielenterveys- ja päihdehoitotyön harjoittelu (MIPÄ), jossa sovelletaan terveyden edistämisen keinoja. Toisen vuoden opiskelijat ovat hoitotyöhön harjaantujia, ja he kehittävät reflektointitaitojaan. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2013a; 2013b; Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2010.)

Kolmantena vuonna perehdytään ikääntyneiden hoitotyöhön (GERHA) ja perhehoitotyöhön (LASPE). Opintoihin kuuluu harjoittelujaksojen lisäksi opinnäytetyön tekeminen ja terveyden edistämisen osaaminen. Etenkin ikäosaamiseen sisältyy myös erilaisten toimintaympäristöjen soveltaminen. Perhehoitotyön opinnoissa korostuu neuvonnan ja ohjauksen tärkeys hoitotyössä. Kolmannen vuoden opiskelijat ovat hoitotyön soveltajia, ja he pohtivat ammatillista kasvuaan kriittisesti. Neljäntenä, viimeisenä opiskeluvuonna, opinnot eroavat sairaanhoitajiksi ja terveydenhoitajiksi valmistuvilla. Sairaanhoitajaopiskelijoiden syventäviin opintoihin kuuluu muun muassa lääkehoidon opintoja, johtamista ja hoitotyön kehittämistä sekä syventävä harjoittelu (HOSY). Terveydenhoitajaopiskelijat keskittyvät viimeisenä vuotenaan terveyden edistämisen menetelmiin eri-ikäisten parissa, kansanterveystyöhön, terveydenhoitotyön johtamiseen ja kehittämiseen. He suorittavat kaksi terveydenhoitotyön harjoittelua sekä opiskelevat lääkehoitoon liittyen rokotusasiat. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2013a; 2013b; Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2010, 2.)

2.1.2 Hoitotyön koulutusohjelman osaamiskompetenssit

Hoitotyön opiskelijoiden osaamiskompetenssit ovat hoitotyön asiakkuusosaaminen, kliinisen hoitotyön osaaminen, palveluympäristöosaaminen, oppimiset taidot, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen, kansainvälisyysosaaminen ja terveyden edistämisen osaaminen. Asiakkuusosaaminen sisältää ammatillisen vuorovaikutuksen eri-ikäisten parissa ja ihmisen kokonaistilanteen sekä eettisyyden huomioimisen. Kliininen osaaminen perustuu tutkittuun tietoon ja käsittää hoitomenetelmien hallinnan, kuntouttavan työotteen, hoitotyön kokonaisuuden toteuttamisen ja päätöksenteon. Vastuu kokonaisvaltaisesta potilasturvallisuudesta ja hoidon tulosten arviointi ovat nekin osa kliinisiä taitoja. Palveluympäristöosaaminen edellyttää tietämystä palvelujärjestelmästä ja vaikutusmahdollisuuksista yhteisössä. Moniammatillisen yhteistyön ja asiantuntijoiden huomioiminen potilaan hoidossa liittyy palveluympäristöosaamiseen. Oppimisprosessissa opiskelija arvioi ja harjoittaa taitojaan, pystyy hakemaan tietoa ja arvioimaan lähteen sekä tiedon luotettavuutta. Myös ryhmätyöskentelytaidot ja vastuunkantaminen ryhmätyöskentelyn onnistumisesta sekä tietojen jakamisen taito kuuluvat oppimisprosessiin. Eettinen osaaminen tulee esille ammattieettisten periaatteiden noudattamisena, vastuullisuutena, toisten

huomioimisena sekä tasavertaisena kohteluna. Työyhteisössä opiskelija toimii sujuvasti omassa roolissaan oppimis- ja kanssakäymistilanteissa. Lisäksi opiskelija tutustuu tekniikan hyödyntämiseen viestintätilanteissa ja pyrkii itseohjautuvuuteen sekä opiskelija osaa toimia akuuteissa tilanteissa. Innovaatio-osaamiseen kuuluvat soveltava työote sekä projektityöskentelytaidot ja tehdyissä ratkaisuisa yksilön, yhteisön, ympäristön ja yhteiskunnan huomioiminen. Kansainvälisyysosaamiseen kuuluvat olennaisesti riittävä kielitaito ja valmiudet monikulttuuriseen toimintaan sekä mahdollisuuksien tunnistaminen. Useissa kompetensseissa painotetaan ikäosaamista. Näitä ovat esimerkiksi ikäihmisten kunnioittaminen, heidän voimavarojensa ja terveysuhkiensa tunnistaminen sekä soveltavat auttamismenetelmät. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2010, 10–13.)

Terveydenedistämisen osalta sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden kompetenssit eroavat toisistaan. Sairaanhoitajaopiskelijoilla terveydenedistämiseen kuuluu keskeisesti voimavaralähtöisyys, omatoimisuuteen tukeminen ja aktivointi sekä terveysuhkiin puuttuminen. Terveydenhoitajaopiskelijoilla varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy korostuvat. Lisäksi he hallitsevat eri-ikäisten kanssa työskentelyn ja monipuoliset menetelmät yksilön, perheen, yhteisön ja väestön terveyden edistämässä. Työn arviointi ja kehittäminen kuuluvat myös osaamiskompetensseihin. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2010, 10, 12.)

2.2 Ohjaus

Ohjauksessa keskeistä on osapuolten vuorovaikutus ja heidän välilleen syntyvä ohjaussuhde sekä yhteinen pyrkimys oppia ja kehittyä (Kääriäinen & Kyngäs 2005, 254; Oinonen 2000, 76; Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä 2011, 142). Valtaosa hoitajista on sitä mieltä, että nykymuotoisen koulutuksen tavoitteet olisi tärkeää tietää ohjauksen onnistumiseksi ja suunnitella ohjausta opiskelijälähtöisesti (Kankaanpää & Lassinen 2009, 21–23). Yksikön työntekijällä pitäisi olla ohjausvalmiudet ja hänen tehtävänänsä olisi avata vuorovaikutus opiskelijan kanssa. Kuitenkin opiskelijalla itsellään on vastuu oppimisesta ja aktiivisuudesta harjoittelupaikassa. Ohjaussuhteessa on ihanteellista, kun osapuolet opettavat toisiaan (Jääskeläinen 2009, 25) ja molempien kokemuksia käytetään yhteiseksi hyväksi. (Kääriäinen & Kyngäs 2005,

255–257.) Tämä helpottaa käytännön ja teorian yhdistämistä (Romppanen 2011, 202), ja opiskelijat ovat tyytyväisempiä ohjaukseen, jos ohjaussuhde on toimiva (Saarikoski 2002, 39).

Kokemusten jakaminen rikastuttaa omaa ajattelutapaa, kun yrittää ymmärtää toisen näkökannan. Ohjauksessa tuodaan esille toiminnan taustalla vaikuttavia oppeja, joita ei ehkä osata sanoin kuvailla. Tämä on hiljaista tietoa, joka liittyy kiinteästi käytännön työhön. Kyse voi olla harjaantumisen myötä kehittyneestä ammattitaidosta, vaitoista. Hiljainen tieto on yhteydessä siihen työympäristöön, jossa se on syntynyt ja hyödynnettävissä. Tieto kulkee eteenpäin aidoissa käytännön tilanteissa kollegoiden kesken. (Vänskä ym. 2011, 142–143, 146–148.)

Ohjauksen keinoja ovat Nessin, Duffyn, McCallumin ja Pricen (2010, 41–45) mukaan perustelujen pyytäminen, ääneen ajatteleva, pohdinta ja toiminnan suunnittelu. Kun ohjaaja pyytää opiskelijalta perusteluja, hän kuulostelee samalla mitä opiskelija tietää sekä kannustaa pohtimaan omaa toimintaa. Opiskelijat perustelevat valintojaan esimerkiksi opintojen vaiheen vuoksi eri tavoilla. Perustelu on hyvä kuunnella huolella, ja ohjaaja voi antaa kehittäviä ehdotuksia. Kysymykset tulee esittää oikeaan aikaan, ne eivät saisi olla hyökkäviä eikä niitä saisi olla liian monta. Opiskelijaa voi kehottaa pohtimaan vaihtoehtoisia ratkaisuja tai kuvaamaan, miten hän aikoo toimia ja on toiminut (Vänskä ym. 2011, 154).

Ääneen ajatteleva auttaa opiskelijaa päätöksenteossa ennen hoitotilanteeseen ryhtymistä. Myös ohjaaja voi ajatella ääneen, kun toimii epävarmoissa tai eettisesti arveluttavissa tilanteissa ja pohtiessaan potilaan hoitoa. Ääneen ajatteleva selkeyttää ohjaajan päätöksentekoa opiskelijalle ja toisaalta auttaa ohjaajaa arvioimaan opiskelijan päättelyprosessia. Opiskelija voisi olla myös havainnoimassa moniammatillisissa tapaamisissa potilastapauksien läpikäyntiä ja näkemässä päätöksenteon monimutkaisuutta. Jälkipuintia kannattaa opiskelijan kanssa käyttää jonkin vaikeamman tilanteen jälkeen, kuten silloin, kun opiskelija ensimmäisiä kertoja kohtaa kuoleman. (Ness ym. 2010, 42–43.) Aikaa tunteiden läpikäymiseen tulisi olla myös esimerkiksi haastavan potilaskohtaamisen, erimielisyyksien tai epäonnistumisen jälkeen (Romppanen & Pohjanheimo 2004, 13).

Toiminnan suunnittelu sisältää keskustelua kollegoiden kanssa siitä, kuinka tulisi edetä tai ratkaista pulma. Kun ei ole olemassa oikeaa ratkaisua ja tarvitaan kompromissi, on hyvä suunnitella, mihin pyritään ja kuinka sekä huomioida, mitä se vaatii. Opiskelija voi esimerkiksi määritellä, mitä pitäisi tehdä ja missä järjestyksessä eli hän voi yhdistää kliiniset taidot päätöksentekoon. Ongelmalähtöinen oppiminen kehittää opiskelijan kriittistä ajattelua tiedonhaussa ja kliinisessä päätöksenteossa. Ohjauksen keinojen toimivuus riippuu ohjaajasta ja opiskelijasta. Jotkut tekniikat toimivat toisissa ohjaussuhteissa paremmin kuin toisissa. (Ness ym. 2010, 44–46.) Ohjauksessa yhdistetään sanallista ja sanatonta viestintää. Kehityskeskusteluissa, joissa ei ole läsnä muita, viestintä on lähinnä sanallista, mutta oppimistilanteissa ohjaaja voi opettaa lisäksi esimerkillään tai eleillään. (Vänskä ym. 2011, 152.)

Ohjauksen idea on edesauttaa opiskelijan oppimista. Tässä muuttujana ovat ohjaajat; heillä on vaihtelevasti ohjauskokemusta ja -taitoja sekä jokaisen visio hoitotyöstä, sen kehityksestä ja oppimisesta on omanlaisensa. (Oinonen 2000, 39.) Käytännön harjoittelujaksot edistävät ammatillista kasvua, parantavat itseluottamusta (Jääskeläinen 2009, 25), ja oppimista tapahtuu useilla eri menetelmillä, jolloin tarvitaan monipuolista ohjausta sekä asiallista palautetta. Opiskelun eri vaiheissa ohjaajalta kaivataan erilaista tukea: alkuvaiheessa luodaan turvallisuudentunne, keskivaiheessa annetaan opiskelijalle tilaa, lisätään vastuuta ja loppuvaiheessa kyetään näiden lisäksi jo keskustelemaan hoitotyön luonteesta yhdessä. (Oinonen 2000, 91–92.) Kun opiskelija edistyy tavoitteidensa mukaisesti, ohjauksen tarve vähenee usein yksittäisenkin harjoittelujakson kohdalla loppua kohden (Heinonen 2004, 37). Kun ohjaaja tiedostaa hoitotyön kokonaisuuden ja työssä olennaiset asiat, hän voi kysymyksiensä avulla kiinnittää huomiota opiskelijan kehittymistarpeisiin (Vänskä ym. 2011, 155).

Harjoittelujakso etenee usein ohjauksen kannalta tiettyjen vaiheiden kautta. Aluksi opiskelija havainnoi harjoittelupaikan toimintatapoja ja oppimistilanteita. Teorian ja käytännön yhdistämiseksi ohjauksen keino tässä vaiheessa voi olla pohtiva keskustelu sekä pienet tehtävät. Varmuuden kasvaessa opiskelija voi toimia oppimistilanteessa apulaisena ja saada vastuulleen jonkin osan siitä. Kokemuksen karttuessa vastuu jakautuu yhä tasaisemmin ohjaajan ja opiskelijan välillä. Näissä vaiheissa on hyvä ennakoida tilanteita päättämällä työnjaosta, joten opiskelija voi varautua rooliinsa. Ohjaaja voi huolehtia potilasturvallisuudesta tiedustelemalla ennen tilannetta opiske-

lijän suunnitelmaa. Vähitellen opiskelija voi alkaa vastata isommista kokonaisuuksista ohjaajan siirtyessä tarkkailijan rooliin ja siitä edelleen vain käytettävissä olevaksi. Opiskelijalle kertyy aidoissa tilanteissa kokemustietoa ja hiljaista tietoa sekä kykyä ottaa vastuuta omasta oppimisestaan. (Vänskä ym. 2011, 150, 156–157.)

Oppilaitosten on tarjottava ohjaajakoulutusta (Oinonen 2000, 80), ja kaikilla opiskelijaohjaukseen osallistuvilla tulee olla mahdollisuus päästä koulutukseen. Opiskelijaohjaus kuuluu kaikille työyhteisössä (Mykrä 2007, 41), ja työntekijä on itse vastuussa ammattitaitonsa ylläpidosta. (Pohjois-Savon alueellinen opiskelijaohjauksen yhteistyöverkosto 2010, 17.) Ohjaajakoulutukseen olisi syytä osallistua muidenkin kuin opiskelijavastaavien (Savolainen & Soikkeli 2007, 28). On tutkittu, että hoitajien ohjaustaidoissa on puutteita (Jääskeläinen 2009, 23), ja nykymuotoisen tutkinnon uudistuessa jatkuvasti on opintojen sisältökin ohjaajille vieraampaa (Savolainen & Soikkeli 2007, 28). Kukkolan (2008, 49–50) mukaan ohjaajat osaavat omasta mielestään tukea opiskelijan itseohjautuvuutta, mutta ohjauksen suunnitteleminen ja vaihtoehtoisten toimintatapojen ohjaaminen tuntuvat haastavimmilta. Ohjaajakoulutuksen käyneille ohjaaminen on varmempaa ja suunnitelmallisempaa. Saarikoski (2002, 49) toteaa, että ohjaajakoulutus sen oletuksen pohjalta, että opiskelijaohjaus on erillinen osa käytännön työtä, ei kehitä ohjausjärjestelmää.

Kokemus on ollut se, että ohjaustaidot ovat kehittyneet työssä, kun koulutusta ei ole ollut tarpeeksi (Savolainen & Soikkeli 2007, 28–30). Carrin (2008, 465) mukaan ohjaajana toimimisen hyöty on opettaminen, sillä se kuuluu ammatissa potilastyöhönkin. Ohjaajakoulutusta ehdotetaan liitettäväksi jo opiskelujen loppuvaiheeseen, jotta olisi valmiuksia toimia opiskelijaohjaajana heti työelämään siirtyessä (Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu 2006, 13). Hoitotyön johto on myös osa opiskelijaohjausta, sillä uudistukset hyväksytään ja resurssit mitoitetaan hallinnossa. Käytännön ohjaajien tulisi saada aikaa opiskelijatyöhön, sen parantamiseen ja tukea tähän hallinnon lisäksi oppilaitoksilta. (Saarikoski 2005, 20; Sulosaari 2005, 34.) Yksikön esimies vastaa osaltaan työ- ja oppimisilmapiiristä, joilla on vaikutusta ohjaussuhteeseen ja oppimiskokemuksiin. Se näkyy hoitotyön laadussa, jos resursseja ei ole annettu tarpeeksi ja työntekijät kuormittuvat liikaa. (Saarikoski 2002, 42, 49–50.)

Palautteen antaminen suullisesti on yleisempää (Juvonen 2010, 25), ja opiskelijat ajattelevat sen olevan ohjaajalle helpompaa kuin kirjallisen palautteen anto. Opiskelijat ovat kokeneet palautteen useimmiten kannustavana. (Leppäharju 2010, 27–28.) Opiskelija selvittää palautteen pohjalta itselleen senhetkiset taitonsa ja missä pitäisi vielä kehittyä (Vänskä ym. 2011, 155). Turhauttavissa tilanteissa opiskelijaa tulisi rohkaista ja jatkaa kädentaitojen harjaannuttamista, jottei opiskelija luovu asettamistaan tavoitteista (Romppanen & Pohjanheimo 2004, 13).

2.3 Oppiminen

Oppimisprosessissa tapahtuu ymmärtämistä, käsityksien muokkautumista tai selkeytymistä sekä kokeiluja, joihin vaikuttavat ihmisen persoonallisuus ja ajattelutapa (Oinonen 2000, 33; Laine, Ruishalme, Salervo, Sivén & Välimäki 2009, 9). Muutos näkyy tietojen lisäksi esimerkiksi suhtautumistavoissa ja tunnereaktioissa eli omak-suessaan uutta oppija harjaantuu myös kontrolloimaan omaa käytöstään (Laine ym. 2009, 9). Yksi oppimisen ehdoista on palautteen saaminen, ja sitä tulisi antaa jatkuvasti, ymmärrettävästi ja perustellen. Myönteinen palaute nostaa opiskelijan motivaatiota, kun taas mahdollinen kritiikki tulisi käsitellä niin, että opiskelija oppisi erehdyksistään ja ettei se jäisi vaivaamaan. (Oinonen 2000, 85.)

Opiskelija oppii hyvässä ohjauksessa käyttämään erilaisia tietolähteitä ja toimintatapoja. Jos taas opiskelija kokee ohjauksen riittämättömäksi, voi oppimistilanteisiin pääseminen ja tavoitteiden saavuttaminen estyä. Ohjaajan ja muiden yksikön työntekijöiden esimerkki opettaa ja saa opiskelijan pohtimaan millainen hoitaja haluaa itse olla. Toisaalta myös potilassuhteet opettavat vastuullisuutta ja vahvistavat ammatillisuutta. Sekä ohjaajalta että potilailta saatu luottamus motivoivat opiskelijaa. Tapah- tumien refleктоiminen itse tai ohjaajan kanssa kehittää opiskelijaa arvioimaan omia voimavarojaan hoitotyön laajassa kokonaisuudessa. (Romppanen 2011, 202, 205, 218, 222.)

Oinosen (2000, 64–66) tutkimuksen mukaan hoitotyön opiskelijan käsitys oppimisesta muovautuu opintojen edetessä. Alussa oppiminen on jatkuvaa uusien asioiden sisäistämistä ja tietojen karttumista. Toimenpidekeskeisyys ja kanssakäyminen oikei-

den potilaiden kanssa korostuvat ensimmäisissä harjoitteluissa. Kun ohjaaja on tilanteissa opiskelijan tukena, opiskelija uskaltaa kokeilla taitojaan. Toimivassa ohjaussuhteessa molemmat oppivat erehtymisistään. Itsetuntemusta kehittää kokemusten kertaaminen yksin, tosin opiskelijatovereiden kesken tapahtuva reflektointi koetaan myös hyväksi. Aloittelevat opiskelijat kokevat hankalaksi antaa palautetta ohjaajalle tai opettajalle, sillä kokeneempaa ei haluta arvostella. Oppimiseen on yhteydessä myös harjoitteluympäristö, sillä jos opiskelijan tuloon ja ohjaukseen ei ole varauduttu, opiskelija tuntee helposti olevansa vaivaksi. Oppimisympäristön ilmapiiri voi helpottaa oppimista tai vastaavasti antaa opiskelijalle negatiivisen kuvan koko hoitotyöstä (Saarikoski 2005, 13). Lampisen (2010, 16) mukaan opiskelijoista on tärkeää olla tervetullut harjoitteluyksikköön ja se, että heidät huomioidaan. Lisäksi opiskelijat kokevat työntekijöiden arvostamisen parantavan myös omaa tilannettaan harjoittelussa.

Oinonen (2000, 69, 71, 78) toteaa, että opintojen edettyä keskivaiheeseen opiskelijat pystyvät yhä enemmän soveltamaan oppimaansa. Toisaalta opiskelijat kokevat haastaviksi vaihtelevat käytännöt ja oman vastuun määrän opinnoissa. Tapaamiset opiskelijaryhmän kesken ovat edelleen merkittäviä. Epämukavaksi koetaan, jos opiskelija on harjoittelupaikassa vain esittämässä osaamistaan ja suorittamassa tehtäviä eikä oppijan roolissa. Koska oppiminen on opiskelijan omalla vastuulla, myös loppuvaiheessa koulutusta tulee pitää huoli ohjauksen saamisesta ja omasta roolista harjoittelupaikassa.

Käytännön jakson alussa ohjaajan on hyvä tietää jakson tavoitteet, antaa opiskelijalle tehtäviä ja arvioida, miten hän niistä suoriutuu. Näin ohjaaja voi muodostaa itse käsityksen lähtötasosta ja ohjaustarpeista sekä kuinka opiskelija omaksuu parhaiten uutta. Varsinaisessa arviointikeskustelussa käydään läpi opiskelijan osaamista ja alueita, joissa opiskelijan tulisi vielä kehittyä. Opiskelijan osaamista arvioidaan opetussuunnitelman tavoitteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti, eikä verrata muihin työntekijöihin tai opiskelijoihin. Keskeistä palautteen antamiselle on, että opiskelijassa on potentiaalia kehittyä. Rehelliset ja ohjaavat kommentit auttavat opiskelijaa oikeasti muuttamaan työskentelyään tavoitteiden mukaisiksi. Vuorovaikutus kuuluu arviointiin eli myös opiskelijan itsearviointille annetaan tilaa. Näin opiskelijan käsitys omista taidoista selkiytyy. (Mykrä 2007, 35–38.)

Jos mahdollista, arvioinnissa on hyvä hyödyntää myös kollegoiden tai muiden ammattilaisten opiskelijasta antamaa palautetta. Opiskelijan tulee saada kirjallinen arviointi aina harjoittelujakson lopuksi. Arvioinnissa huomioidaan kädentaitojen lisäksi eettinen osaaminen, oma-aloitteisuus ja vuorovaikutustaidot. (Heinonen 2004, 38–39.)

Oma oppimistyyli olisi hyvä tietää, sillä se tehostaa oppimista. Oppimistyyliihin liittyvät älylliset taidot, kuten ongelmanratkaisu ja havainnointi sekä tunteisiin liittyvät ja fysiologiset tekijät. Tyyleistä yleisimmät ovat visuaalinen, audittiivinen, kinesteettinen ja taktillinen oppimistyyli. Visuaalinen oppija hahmottaa kokonaisuuksia sekä muistaa hyvin näkemänsä ja lukemansa. Audittiivinen ihminen järkeilee ja käyttää oppimisessa hyväksi kuulemaansa. Hän oppii myös keskusteluista ja selityksistä. Kinesteettinen oppija sisäistää asioita tekemällä itse ja kokeilemalla. Audittiiviselle ja kinesteettiselle oppijalle on yhteistä, että he tarvitsevat aikaa. Taktillinen ihminen oppii myös tekemisen kautta, mutta hänelle ovat lisäksi tärkeitä sanaton viestintä ja tilanteen herättämät tuntemukset. (Laine ym. 2009, 18–22.)

2.4 Ohjaaja

Ohjaajana voi toimia, kun on sovelias koulutukseltaan, asiantuntemukseltaan ja ollut työelämässä riittävän ajan (Asetus ammatillisesta koulutuksesta 811/1998). Opiskelijat toivovat, että ohjaaja on oma itsensä ja kiinnostunut myös opiskelijasta sekä kohtelee opiskelijaa vertaisenaan ja sietää tämän epävarmuutta. Ohjaaja muodostuu opiskelijalle opettajaa tärkeämmäksi, koska ohjaaja jakaa kokemuksiaan, ammattitaitoaan opiskelijan hyödyksi ja hänen kanssaan opiskelija viettää myös enemmän aikaa. (Oinonen 2000, 66.) Ohjausosaaminen kehittyy monipuolisten kokemusten kautta. Myös ohjaaja kokee epävarmuutta ja kaipaa työyhteisöltä ymmärrystä. Aina ohjaus ei etene toivotusti, ja välillä on siedettävä vaikeitakin hetkiä. (Vänskä ym. 2011, 142.) Ohjaaja siis perehdyttää opiskelijan harjoittelupaikkaan ja esimerkillään havainnollistaa, mitä on laadukas hoitotyö (Huusko & Pulkkinen 2004, 7).

Ohjaajan toivotaan mukautuvan ja asennoituvan ohjaukseen opiskelijan opiskeluvaiheen mukaan. Yhteistä kaikille opiskeluvaiheille on toive palautteenannosta jatku-

vasti ja rakentavasti. (Oinonen 2000, 89.) Ohjaajan tärkeinä piirteinä pidetään myönteisyyttä, rohkaisevuutta, rauhallisuutta sekä sitä, että pyytää perusteluja opiskelijan toiminnalle (Sulosaari 2005, 29). Seikat, jotka ohjaaja nostaa esiin ohjauksessa, kertovat siitä, mikä on hänen mielestään olennaista ammatissa. Myös se miten ohjaaja esittää ja kuinka puhuttelee opiskelijaa, ilmaisevat hänen suhtautumisensa työhönsä sekä opiskelijanohjaukseen. (Vänskä ym. 2011, 152.)

Alkuvaiheessa olevan opiskelijan ohjaajan kannattaa ottaa opiskelija mukaan työelämän tilanteisiin, antaa tehtäviä ja pyytää perusteluja opiskelijan toiminnalle. Ohjauksen ja tuen tarve on ohjaajan hyvä tunnistaa ensimmäisissä harjoitteluissa. Hyvän käytännön ohjaajan piirteitä kokemattomamman opiskelijan kanssa ovat muun muassa kärsivällisyys, kannustavuus, kiireettömyys ja luotettavuus. Opettajan puolestaan toivotaan puuttuvan ongelmatilanteisiin, havaitsemaan oppimiseen vaikuttavat tekijät ja näkemään opiskelijan osaamistason. Sama pätee myös opintojen edetessä. (Oinonen 2000, 68, 74, 89.)

Opintojen keskivaiheessa opiskelija tarvitsee tarpeeksi vastuuta, mutta myös ohjausta saavuttaakseen tavoitteensa käytännön jaksolla. Ohjaajalta odotetaan tässä vaiheessa opiskelijan rohkaisemista ja kiinnostusta hänen oppimiseensa sekä rauhallisuutta. Ohjaajan ei tarvitse olla virheetön, kunhan ei laiminlyö ohjaustehtäväänsä. Opintojen loppuvaiheessa vastuuta lisätään opiskelijan taitojen mukaan ja pohditaan yhdessä hoitotyön kokonaisuutta. Opiskelija kaipaa kannustusta, ymmärrystä ja häntä tulisi kohdella jo vertaisena. Harjoitteluissa opettajan rooli ja vuorovaikutus opiskelijan kanssa kehittyvät käytännöllisten neuvojen antajasta luotettavaksi keskustelukumppaniksi (Oinonen 2000, 72, 80, 88–89.)

Ohjaajalle haastetta voi tuoda opiskelijan ikä. Aikuisopiskelijoilla on usein enemmän aikaisempaa elämän- ja työkokemusta, kun taas nuorimmilla ei välttämättä ole ollenkaan kokemusta työelämästä. Nykyaikana myös kansainvälisyys on osa hoitotyötä ja opiskelijaohjauksessa kieliongelmat aiheuttavat väärinymmärryksiä ja kulttuurierot harmillisia tilanteita, joskin monikulttuurisuus on myös rikkaus. (Jääskeläinen 2009, 33–34.)

Ohjaavan opettajan vastuulla ovat muun muassa opiskelijan ohjaaminen tavoitteiden laadinnassa, harjoitteluyksikön informoiminen opintojen sisällöstä sekä harjoittelun kokonaisarviointi (Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu 2006, 12). Ongelmatilanteissa opiskelijan tulee saada yhteys opettajaan ja pystyä keskustelemaan luottamuksellisesti. Kun opettaja pitää opiskelijaan yhteyttä ja käy tapaamassa häntä harjoittelujakson aikana, opiskelijan kehitys näyttäytyy selkeämmin opettajalle. (Oinonen 2000, 80.) Niin sanotut klinikkaopettajat toimivat joko ainoastaan käytännön hoitotyössä tai osittain myös oppilaitoksen palveluksessa. He työskentelevät opiskelijoiden ja työelämän sekä oppilaitosten välillä tukien, ohjaten ja kehittären. (Lukkari & Marjamäki-Kekki 2012, 5, 7; Sulosaari, Lehti, Palta, Pulkkinen & Ääri 2013.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

Tarkoituksena tällä opinnäytetyöllä oli kehittää opiskelijaohjausta käytännön hoitotyössä ja tiivistää keskeisiä opiskelijaohjauksessa huomioitavia asioita. Tehtävänä tällä opinnäytetyöllä oli koota ohjelehtinen opiskelijaohjauksen tueksi kaikille hoitotyössä opiskelijaohjaukseen osallistuville. Ohjelehtisessä tarkastellaan eri opiskeluvaiheita sekä käytännön ohjaajien valmiuksia ja heihin kohdistuvia odotuksia (liite 2).

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulussa opinnäytetyö on mahdollista tehdä toiminnallisena. Tutkimuksen sijasta opiskelija toteuttaa esimerkiksi tapahtuman, oppaan, näyttelyn tai portfolion omasta alastaan ja opinnäytetyön aiheesta riippuen. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus on yleisesti aina järkeistää, kehittää tai ohjeistaa käytännön työskentelyä. Aiheen tulisi olla lähtöisin työelämästä ja liittyä vahvasti käytäntöön, joskin taustalla tulee käyttää tutkittua tietoa. Opiskelijan tulee näin osoittaa, että hän

ymmärtää teorian käytännön taustalla ja osaa sitä hyödyntää. Vaikka toiminnalliseen opinnäytetyöhön ei sisälly tutkimuksen tekemistä, tutkiva suhtautuminen tulee näkyä työssä. Tämä tarkoittaa tehtyjen päätösten perustelemista ja pohdintoja tukeutuen tietoperustaan, joka on hankittu asiallisista lähteistä. (Vilka & Airaksinen 2003, 9–10; 154.)

Toiminnallisen opinnäytetyön yhteistyökumppanina on hyvä olla toimeksiantaja, esimerkiksi käytännön työelämästä. Tämä muun muassa motivoi ottamaan vastuuta omasta työstä ja kehittää projektityöskentelytaitoja. Myös omat voimavarat ja osaaminen on hyvä tiedostaa, sillä toteutus on lopulta kompromissi. Siihen vaikuttavat lisäksi toimeksiantajan toiveet, oppilaitoksen ehdot ja kohderyhmän tarpeet. Tuotos ei ole koko opinnäytetyö, vaan prosessin vaiheet on kuvattava myös kirjallisesti. Jokaisella ammattikorkeakoululla on ohjeet opinnäytetyöraportin kirjoittamista varten. Kun tuotokseen liitetään tekstiä, on huomioitava työn tarkoitus sekä kenelle ja missä yhteydessä tuotos esitetään. Raportin työstämiseen varataan aikaa eikä kirjoittamisesta kannata pitää pitkiä taukoja. Siitä tulee aluksi käydä ilmi, mitä tehtiin ja mitä sillä tavoiteltiin. Kokonaisuuden arvioinnissa lähdetään liikkeelle työn aiheesta, teoriaosuudesta ja ennen kaikkea päämäärään saavuttamisesta. Myös epäonnistumisten pohtiminen ja jatkokehitysideoiden esittäminen kehittävät työskentelyä. (Vilka & Airaksinen 2003, 16–17, 51, 56–57, 67, 154–155, 160–161.)

Tässä opinnäytetyössä toiminnallisuus toteutui ohjelehtisen muodossa. Ohjelehtisen tarkoitus oli kehittää opiskelijaohjausta käytännön harjoitteluissa. Toimeksianto tuli Karelia-ammattikorkeakoululta ja toimeksiantajan mukaan myös käytännön työelämästä oli noussut toive ohjaamisen ohjeistuksesta. Toimeksianto auttoi pysymään aikataulussa ja motivoi meitä tekemään parhaamme. Tutustuimme aiheeseen alan kirjallisuuden sekä tutkimusten kautta ja rakensimme keskeisten käsitteiden ympärille tietoperustaa opiskelijaohjauksesta hoitotyössä. Raportti kirjoitettiin Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaan ja tuotoksen suunnitteluunkin etsittiin tietoperustaa.

Pohdintoja ja päätöksiä kirjoitimme ylös prosessinkuvaukseen. Sisällössä ja tuotoksessa kuuntelimme toimeksiantajan ja ohjaajien neuvoja ja toiveita. Kohderyhmä

otettiin huomioon tuotoksessa niin, että ohjelehtisestä tehtiin yksisivuinen, tiivis ja käytännönläheinen.

4.2 Ohjelehtinen

Parkkusen, Vertion ja Koskinen-Ollonqvistin (2001, 10–12, 19–20) mukaan tuotoksen laatua voidaan tarkastella yhdentoista kriteerin kokonaisuuden kautta. Tuotos sisältää riittävästi puolueetonta tutkittua tietoa, ja asetutut tavoitteet näkyvät siinä. Tavoitteet rajaavat aihetta ja selkeyttävät tuotoksen tarkoitusta. Hyvä ensivaikutelma saa lukijan tutustumaan tuotokseen tarkemmin.

Hyvän ohjelehtisen kriteereihin kuuluu havainnollinen ulkoasu, joka helpottaa ohjelehtisen lukemista. Tekstin tulisi olla selkeää ja ymmärrettävää, teksti kannattaa kirjoittaa tarpeeksi suurella kirjasinkoolla. Asettelussa tulisi huomioida etenkin tekstin sujuvuus sekä sen helppo luettavuus ja tekstin tulisi olla aseteltu lehtisessä riittävän tilavasti ilman, että se vaikuttaa tekstin luettavuuteen. Lähdeluettelossa kannattaa mainita opinnäytetyö, jonka pohjalta lehtinen on koostettu. Tämän tiedon avulla ne henkilöt, jotka haluavat saada aiheesta lisää tietoa, löytävät alkuperäisen työn ilman, että luotettavuus kärsii. (Saarinen 2012, 15–16.)

Ohjelehtisessä tulee käydä ilmi, kenelle ohjeet on suunnattu ja mikä on ohjelehtisen merkitys. Havainnolliset esimerkit ovat toivottavia, sillä ne tekevät ohjeet ymmärrettäviksi. (Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Johansson, Hirvonen & Renfors 2007, 126.) Ymmärrettävyyttä ja mielenkiintoa lisäävät myös kuvat. Kuvia käytettäessä on muistettava tekijänoikeuskysymykset, mikä tarkoittaa usein luvan kysymistä suoraan kuvan ottajalta. (Torkkola, Heikkinen & Tiainen 2002, 40–42.)

4.2.1 Ohjelehtisen suunnittelu ja toteutus

Tuotoksen suunnittelun taustalla on tarve, joka nousee usein kohderyhmältä tai yhteistyökumppanilta. Aikataulutuksesta ja työnjaosta on hyvä sopia hyvissä ajoin toimeksiantajan ja tekijöiden kesken. (Parkkunen ym. 2001, 7; 9.)

Itse tuotoksessa huomiota kannattaa kiinnittää siihen, kuinka paljon vastaanottaja pystyy sisäistämään tietoa. Tutut käsitteet ja lyhyet ilmaisut parantavat luettavuutta. Kirjasinkooksi ehdotetaan vähintään 12:ta ja kirjasintyypiksi esimerkiksi Arialia tai Verdanaa. Oleellisen merkityksen huomaa paremmin, kun tuotos sisältää otsikoita ja kappalejakoja kunnollisella rivivälillä. Värejä ja kuvia käytettäessä huomioidaan luettavuus, eli tekstin pitää erottua taustasta. Kuvien käyttö tekstin taustana jopa hankaloittaa lukemista, mutta kuvat tekstin ohessa elävöittävät ja lisäävät mielenkiintoa. Asioita voi korostaa kirjasinkokoa kasvattamalla tai lihavoimalla tekstiä. Se auttaa näkemään keskeiset teemat ensisilmäyksellä. Taulukoihin laitetaan olennaiset asiat huolellisesti eroteltuina. Tuotoksen laajuus on yhteydessä lukijan mielenkiintoon. Lyhyet ja sujuvat ohjeet sisäistetään nopeasti. Objektiivinen näkökulma tuotoksessa on tärkeää eli asioita ei saa pelkistää liikaa eikä omia ajatuksia liittää tekstiin. (Parkkunen ym. 2001, 12–18; 20–21.)

Tuotosta suunnitellessa tulee ottaa selvää onko toimeksiantajalla toiveita ulkoasusta, kuten logosta tai asettelusta. Myös sisällöstä voi esittää ideoita puolin ja toisin toimeksiantajan ja ohjaajan kanssa sekä ottaa palautetta vastaan myös kohderyhmältä ja vertaisarvioijilta. Tuotoksen sisällön käyttökelpoisuus, käytännönläheisyys ja ymmärrettävyys ovat opinnäytetyön tärkeimpiä kriteerejä. Juuri ohjeiden laadinnassa lähdekriittisyys korostuu. Se näkyy jo opinnäytetyön tekijän valinnoissa: mistä tietoa on etsitty ja kuinka tietojen paikkansapitävyys on varmennettu. Lisäksi on tarkasteltava lähteiden ajanmukaisuutta eli on peilattava uutta tietoa vanhoihin tuloksiin. Myös yksilöllinen toteutus voi antaa toiselle uutta näkökulmaa toimintaansa. (Vilka & Airaksinen 2003, 53, 69, 129.)

Kaikki tuotoksen teksti on tutkittuun tietoon perustuvaa, ja opinnäytetyön tarkoitus eli olennaisen tiivistäminen näkyy siinä. Juuri näiden keskeisten ajatusten pohjalta opiskelijaohjausta voisi kehittää käytännön hoitotyössä. Ohjelehtinen on sähköisessä muodossa, jolloin se on helppo lähettää esimerkiksi sähköpostin liitteenä harjoitteluyksikköön eikä kenellekään tule monistus- tai matkakuluja. Lisäksi sähköinen muoto helpottaa ohjelehtisen päivittämistä tulevaisuudessa. Alusta asti sivumääränä pidettiin yhtä A4-sivua, jotta ohjeet ovat tarpeeksi tiiviisti ja sisäistettävissä. Pohdimme yhdessä toimeksiantajan ja ohjaajien kanssa, että monisivuista opasta ei jakseta välttämättä lukea. Luettavuuden vuoksi kirjasinkooksi valittiin 12 ja kirjasintyypiksi

Verdana. Näin saimme paljon asiaa sopimaan yhdelle sivulle ja vaakasuunnan valitsimme siksi, että asiat ovat meistä niin selkeämmin luettavissa sekä aseteltavissa. Tuotoksen suunnittelussa hyödynsimme hyvän ohjelehtisen kriteerejä. Tuotoksessa on viite tähän opinnäytetyöraporttiin, jos joku haluaa tutustua tarkemmin aiheeseen. Kohderyhmä näkyy tuotoksessa niin, että opiskelijan ohjaajaa puhutellaan suoraan. Aluksi suunnittelimme käyttävämme kuvaa tuotoksen taustana, mutta koimme sen vaikeasti luettavaksi. Sen sijaan selkeä kuvio ja värien käyttäminen oli mielestämme parempi ratkaisu.

Aikataulu oli alusta asti selkeä; opinnäytetyö olisi valmis toukokuussa 2013. Uskomme käyttämiemme käsitteiden olevan hoitotyön ammattilaisille tuttuja. Ajatukset on esitetty tuotoksessa lyhyesti. Ohjelehtisen suunnitelmassa eriteltiin opiskeluvaiheet ja ohjauksen keinot otsikoilla ja lisättiin miete palautteenannosta kuplaan. Liivoituna on ohjaajan puhuttelu sekä yhteenvetolause.

Saamamme palautteen perusteella teimme pieniä muutoksia lopulliseen ohjelehtiseen. Lopullisessa tuotoksessa on kaksi kuplaa: palautteenanto ja opiskelijan itseluottamuksen kasvu, jotka ovat yhteistä kaikille opiskeluvaiheille. Opiskeluvaiheiden erittely pysyi sisällöltään samana, mutta muokkasimme ajatusten järjestystä loogisemmaksi.

Saimme luvan käyttää Karelia-ammattikorkeakoulun logoa, joten valitsimme vihreän sävyn koko ohjelehtiseen teemaväriksi. Logon otimme Karelia-ammattikorkeakoulun Internet-sivuilta. Sisällöstä olimme yhteydessä myös toimeksiantajaan, ja hän ehdotti muutamia tarkennuksia. Samaa mieltä olimme siitä, että ohjaajakoulutusta ei sivutaisi ohjelehtisessä. Toimeksiantaja ehdotti, että tuotos tarkennettaisiin vain sairaanhoitajaopiskelijoille, mutta tehtävänantoon kuuluivat kaikki hoitotyön opiskelijat, joten päätimme edetä alkuperäisen suunnitelman mukaan. Lisäksi perustelimme ratkaisua sillä, että lähdemateriaalissa oli kuitenkin huomioitu kaikkia hoitotyön opiskelijoita.

Tuotoksessa käytetty teksti pohjautuu tähän raporttiin, ja sen sisältö löytyy tästä opinnäytetyöstä. Koimme, että lähdekirjallisuudessa korostettiin opiskelijan ohjauksessa keskeisinä opiskeluvaiheen huomioimista, ohjauksen keinoja ja palautteenan-

toa, joten nostimme nämä näkökulmat ohjelehtiseen. Ohjelehtisessä näkyy myös käytännöllisyys ohjaamisen keinoina.

4.2.2 Ohjelehtisen arviointi

Toteutustavan onnistuneisuutta arvioidaan esimerkiksi tarkastelemalla tavoitteisiin pyrkiessä käytettyjä menetelmiä. Ohjelehtisessä tämä tarkoittaa prosessin aikaisten valintojen ja menettelytapojen kuvaamista. Ulkoasun arvioinnissa oman osaamisen tiedostaminen on hyväksi. Toteutuksen sisältöä arvioidaan lähdemateriaalin perusteella. Kieliasuun kiinnitetään huomiota koko raportin lisäksi myös tuotoksessa. Palautteen pyytäminen kohderyhmältä tukee itsearviointia. Huomioita tarvitaan ohjelehtisen toimivuudesta käytännössä, selkeydestä ja ulkoasusta. Myös ohjelehtisen tarpeellisuus ja hyöty kohderyhmälle tulee pitää mielessä arvioinnissa. (Vilka & Airaksinen 157–159.) Tuotoksen raakaversion testaus kohderyhmällä ja palautteen vastaanotto tulisi tehdä hyvissä ajoin, jotta kehitysehdotuksia voitaisiin hyödyntää (Parkkunen ym. 2001, 19).

Suunnittelemamme ohjelehtisen luetimme ohjaajalla, hoitotyön tekijällä ja kahdeksalla hoitotyön opiskelijalla. Toimeksiantajan kanssa puhuttiin, että olisi hyvä saada arvio useammalta henkilöltä. Ohjelehtisen suunnitelma arvioitiin siksi, että ehdimme tehdä vielä palautteen pohjalta muutoksia. Ohjaajat ja toimeksiantaja pitivät ohjelehtisen suunnitelman ulkoasusta ja sisällöstä jo sellaisenaan. Saimme ehdotuksia opintojen alkuvaiheeseen esimerkiksi ”ole läsnä ja saatavilla”, ”anna aikaa” ja opintojen loppuvaiheeseen ”muista yksilöllisyys” ja ”anna itsenäisyyttä”. Saimme hieman muokattua suunnitelmaa palautteen perusteella, niiltä osin kun löysimme lähdeviitteet. Nuolikuviota pidettiin selkeyttävänä ja kuvaavana.

Opiskelijoita työssään ohjaavalta sairaanhoitajalta tuli myös myönteistä palautetta ohjelehtisen sisällöstä sekä ulkonäöstä. Hän lisäisi palautteen antoon ja toiminnan muuttamiseen opiskelijan itseluottamuksen tärkeyden. Ensivaiheen opiskelija -kohdassa olisi myös loogisempaa, jos ensimmäinen ajatus olisi ”tunnista tuen ja ohjauksen tarve”. Teimme nämä muutokset tuotokseen, sillä ne kuulostivat meistäkin järkeviltä ja lähdeviitteet näihin lisäyksiin löytyivät.

Näytimme korjatun ohjelehtisen kahdeksalle muulle kolmannen vuoden opiskelijalle ja pyysimme kommentteja tuotoksestamme. Ohjelehtistä sanottiin selkeäksi ja hyvännäköiseksi sekä tiiviiksi. Etenkin palautteenannon korostamista pidettiin tärkeänä. Opiskelijatovereilta ei tullut muutosehdotuksia.

Omasta mielestämme toteutustapa sopii opiskelijaohjauksen tukemiseen, ja tuotokseen valitut asiat korostuvat lähdemateriaalissa. Lähdekriittisyys lisää sisällön luotettavuutta. Jaottelu opiskeluvaiheisiin selkeyttää ja saattaa edesauttaa vuorovaikutusta opiskelijan ja ohjaajan välillä. Ohjaaja tutustuisi opiskelijaan ja tietäisi tämän opiskeluvaiheen sekä halutessaan voisi tutustua tarvittaessa opiskeluvaiheen tavoitteisiin. Ulkoasu on yksinkertainen, sillä otimme huomioon oman osaamisemme tuotoksen ulkoasun suunnittelussa. Kieli tuotoksessa on yleiskieltä ja ohjeet aika pelkistetysti helposti ymmärrettävissä. Hyödynnettävyyttä on vaikeaa arvioida, sillä ohjelehtinen ei ole ollut testattavana käytännössä.

5 Pohdinta

5.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Toiminnallisessa opinnäytetyössä käytetään samoja luotettavuuden arvioinnin kriteerejä kuin laadullisessa tutkimuksessa (Opinnäytetyöryhmä 2013, 40). Näitä ovat uskottavuus, refleksiivisyys, vahvistettavuus ja siirrettävyys. Uskottavuutta vahvistaa esimerkiksi se, että tutkimukseen osallistuneet saavat arvioida tutkimustuloksia tai, jos tutkija vaihtaa ajatuksia toisen samaa aihetta tutkivien kanssa. Myös saman aiheen tarkastelu eri näkökulmista lisää uskottavuutta. Refleksiivisyys on tutkijan tietoisuutta omasta vaikutuksestaan aineistoon ja prosessiin. Siirrettävyys on sitä, voiko tutkimustietoa käyttää hyväksi jatkossa vastaavanlaisissa tilanteissa. Vahvistettavuus edellyttää tutkimusprosessin kirjaamista sen edetessä, jolloin toisen tutkijan on mahdollista seurata prosessia. Tässä kriteerissä sallitaan se, että pohdinnoissa eri ihmiset voivat päätyä erilaisiin selityksiin ja tulkintoihin. (Kylmä & Juvakka 2007, 128–129.)

Toiminnallisen opinnäytetyön prosessin aikana on tavallista pitää päiväkirjaa itse valitsemallaan tavalla. Päiväkirjaan liitetään ideoita, pohdintoja, tehtyjä valintoja ja käytyjä keskusteluja. Tekijän luotettavuutta osoittaa toiminnan perusteleva, eli käytännössä toteutukselle on tietoperustaa ja se on aiheellinen tehdä. Jos tekijöitä on useampia, pitää jostakin ilmetä projektin työnjako, sillä ammatillinen osaaminen on yksilöllistä. Varsinaisen raportin edetessä se kannattaa antaa välillä luettavaksi ulkopuoliselle henkilölle ja ottaa vastaan kehitysideoita myös häneltä. (Vilka & Airaksinen 2003, 19–23, 56, 68, 80–82.)

Lähteissä esiintyy useita lähestymis- ja menettelytapoja sekä tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä. Jokaisen lähteen kohdalla tulee käyttää harkintaa. Esimerkiksi asiantuntijan laatima ajantasainen teksti voidaan ajatella olevan luotettavaa. Oman alan julkaisuihin tutustuminen kannattaa, sillä niistä löytyy tuoreimpia tutkimustuloksia. Jos tiettyyn tekijään viitataan usein, häntä pidetään todennäköisesti omalla alallaan asiantuntijana. Toiminnallisessa opinnäytetyössä lähteiden laatu on määrää tärkeämpää. (Vilka & Airaksinen 2003, 72, 76.)

Uskottavuutta meidän opinnäytetyöhömmä toi se, että prosessi kesti noin vuoden ja käyttämissämme tutkimuksissa on näkökulmia hoitotyön opiskelijaohjauksesta sekä opiskelijan että hoitajan kannalta. Koska emme tehneet tutkimusta, vaan kokosimme tutkimustuloksia, emme voineet vaikuttaa jo julkaistuihin tutkimustuloksiin. Refleksiivisyyttä kuitenkin osoittaa se, että meillä on kokemusta opiskelijaohjauksesta opiskelijoina, emmekä voineet antaa omien kokemusten vaikuttaa ohjelehtisen ja raportin sisältöön. Vahvistettavuuden vuoksi kirjasimme muistiin huomioita prosessin eri vaiheista ja ongelmakohdista, joihin haimme sitten vastauksia. Laitoimme ylös myös saamaamme palautetta. Tässä opinnäytetyössä siirrettävyyttä ajateltiin tuotoksen hyödynnettävyytenä käytännön työelämässä. Siirrettävyyttä on vaikea vielä arvioida, koska tuotosta ei ole vielä hyödynnetty käytännössä. Teoriassa ja saamaamme palautteen perusteella siirrettävyys voi toteutua hyvin.

Luotettavuutta osoittaa mielestämme se, että käytetyt lähteet ovat viitanneet myös toisiinsa. Lähteitä arvioimme ja tarkastelimme kriittisesti koko prosessin ajan. Lähteet sopivat aiheellemme sekä niiden etsimiseen ja tarkasteluun käytettiin aikaa. Vaikka aihe oli rajattu, huomioimme sekä ohjaajan että opiskelijan näkökulman ja

sivusimme myös muita ohjauksessa osallisina olevia. Työnjakoa on vaikeaa kuvata, sillä työskentelimme yhdessä lähes kaikissa vaiheissa. Ainoastaan prosessin alussa teimme tiedonhakua itsenäisesti, opinnäytetyön raportti ja tuotos on tehty kokonaan yhdessä. Prosessin aikana pidimme kirjaa tekemisistämme, saadusta palautteesta, pulmista ja ratkaisuista (liite 3).

5.2 Opinnäytetyön eettisyys

Tulosten tarkasteleminen kriittisesti, totuudenmukainen raportointi ja myös puutteiden mainitseminen on tutkimuseettisesti hyvää toimintaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 26). Johtopäätökset esitetään selkeästi, ja niiden on oltava perusteltuja, koska vastuu kirjoitetusta tekstistä on kirjoittajalla. Tästä syystä kaikki tekijät tulee mainita. (Mäkinen 2006, 124.) Tutkijan on tiedostettava omat toiveensa, suhtautumisen ja ennakkoluulonsa aiheita kohtaan ja varottava niitä vaikuttamasta tutkimuksen kulkuun (Leino-Kilpi & Välimäki 2009, 370).

Plagiointi tarkoittaa toisen ihmisen ideoiden tai materiaalin käyttämistä ilman lupaa omilla nimillä. Tämä on tutkimuseetiikan vastaista. Lähdeviittausten korrekti käyttö kertoo tekijöiden arvostuksesta alan tutkijoita kohtaan ja oman alan tuntemuksesta. (Mäkinen 2006, 145; 158.) Internet-lähteiden käyttö tuo eettisiä haasteita, sillä verkosta plagiointi käy vaivattomammin. Onkin kehitetty ohjelmia, joiden avulla voidaan tunnistaa internetistä kopioitu tai muokattu teksti. (Hirsjärvi ym. 2009, 26; Mäkinen 2006, 158.) Lähdekriittisyys on myös eettinen kysymys, koska lähteet voivat johdattaa tiettyyn lopputulokseen. Tutkimuksen lukija harkitsee itse, kuinka hyvin tulokset ovat hyödynnettävissä esimerkiksi omassa työssä. (Leino-Kilpi & Välimäki 2009, 366.)

Eettisyys näkyy työssämme huolellisina lähdemerkkinä. Emme siis ole ottaneet omiin nimiimme muiden tutkimustuloksia. Lisäksi Karelia-ammattikorkeakoulussa kaikki opinnäytetyöt käytetään Urkund -järjestelmän kautta ennen työn hyväksymistä (Opinnäytetyöryhmä 2013, 32). Ohjelma tunnistaa internetistä kopioidut tekstit. Juuri internet-lähteissä olimme kriittisiä, kun harkitsimme sivustojen luotettavuutta. Kar-simme lähteistä myös liian suppeat tutkimukset, koska liian pienen otannan tulokset

eivät ole välttämättä yleistettävissä. Perustelimme päätelmät ja lähteiden käytön teoriatiedolla, emme omilla kokemuksilla tai mielipiteillä. Itse tuotokseen nostettiin oleelliset seikat toimeksiantajan toiveita ja lähdemateriaalissa korostuneita seikkoja mukailleen. Tuotoksessa ei yritetä johdatella ohjaajaa, vaan lähinnä herättää ajatuksia opiskelijaohjauksesta. Opinnäytetyö oli molemmille ensimmäinen, ja siksi prosessi oli haastava. Tässä opinnäytetyössä tuotoksen ja raportin eettisyyttä on vaikea erotella, sillä tuotoksen sisältö pohjautuu täysin raporttiin.

5.3 Prosessin kuvaus

Opinnäytetyöprosessi alkoi meillä toukokuussa 2012. Tuolloin saimme perustietoa prosessin vaiheista ja mietittäväksi aiheen ennen kesälomalle jäämistä. Toimeksiantolistasta valitsimme ja saimme tämän mieleisen toimeksiannon. Tapasimme toimeksiantajan jo pian toimeksiannon varmistumisen jälkeen ja sovimme aikataulusta ja yhteydenpidosta. Kohderyhmä opinnäytetyöllämme oli selkeä: opiskelijaohjaajat hoitotyössä. Kesällä 2012 aloimme etsiä lähteitä aiheesta, kävimme niitä läpi ja teimme muistiinpanoja. Tämä oli ainoa vaihe, jossa työskentelimme osin itsenäisesti: teimme tiedonhakuja ja kävimme läpi lähteitä, joiden hyödynnettävyyttä ja luotettavuutta pohdimme sitten yhdessä. Lähteitä arvioimme jo tässä vaiheessa kriittisesti.

Aloitimme tekemällä hakuja eri tietokannoista sekä suomeksi että englanniksi. Löysimme aiheeseen sopivia Pro gradu -tutkielmia, väitöskirjoja, artikkeleita ja opinnäytetöitä. Opinnäytetyön aiheen rajaamisen jälkeen karsimme pois liian vanhoja ja ei-hoitotieteellisiä tutkimuksia ja artikkeleita. Kiinnitimme huomiota myös siihen, että löytäisimme alkuperäislähteen ja että lähteessä huomioitaisiin kaikki hoitotyön opiskelijat. Toimeksiantajaan olimme yhteydessä prosessin aikana, jotta hänkin oli tietoinen, missä vaiheessa työ oli ja saattoi esittää ehdotuksiaan ja päinvastoin.

Koulun alettua syyskuussa 2012 alkoi prosessi aihe suunnitelman tekemisellä ja jakautumisella pienryhmiin. Valitsimme keskeiset käsitteet ja aloimme rakentaa tietoperustaa. Käsitteiden valinta oli yksinkertaista ja selkeää. Aihesuunnitelma esitettiin syyskuussa, ja se hyväksyttiin. Ohjaaja-käsite lisättiin tässä vaiheessa ohjaajien kehoksesta. Opinnäytetyösuunnitelmaa työstimme joulukuun alkuun saakka. Menetel-

mälliset valinnat -osio tuotti hankaluuksia, mutta asia selvisi ja otsikko sai oikean sisällön. Tässä vaiheessa hankimme lisää tietoperustaa, läpikävimme ja karsimme lähteitä sekä kirjoitimme. Toimeksiantajalta pyysimme mielipidettä yksittäisistä lähteistä, ja hän hyväksyi ne mukaan.

Opinnäytetyösuunnitelmien seminaarit pidettiin 10.12.2012, jolloin meiltä puuttui työstä vain hyvän ohjelehtisen ja laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteerit. Nämä lisättiin työhön samana iltana, ja virallisesti 11.12. opinnäytetyösuunnitelma hyväksyttiin, ja pääsimme jatkamaan opinnäytetyövaiheeseen. Ennen suunnitelman seminaaria päädyimme nimittämään tuotosta ohjelehtiseksi opaslehtisen sijaan, sillä tuotoksen pituudeksi yksi A4-sivu tuntui kätevimmältä. Lisäksi työmme edistymistä sekä lähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta arvioitiin työn edetessä.

Tammikuun 2013 puolivälissä, noin kuukauden tauon jälkeen, palasimme opinnäytetyön pariin. Nyt oli aika tutustua toimeksiantosopimukseen, täyttää se ja allekirjoittaa toimeksiantajan kanssa. Mitään epäselvää tai ristiriitoja ei ollut, ja toimeksiantaja antoi meille esimerkin opasvihkosesta, jotta voimme ottaa mallia sen ulkonäöstä tai tyylistä. Lisäksi tapaamisessa sovittiin, että raakaversio valmiista tuotoksesta annettaisiin luettavaksi ja arvioitavaksi opettajalle (=toimeksiantaja/ohjaaja), opiskelijoita työssään ohjaavalle hoitajalle sekä opiskelijalle. Raakaversiota voitaisiin siten muokata vielä saadun palautteen pohjalta. Työn luki helmikuun 2013 alussa ulkopuolinen henkilö, ja hänen mielestään teksti oli sujuvaa.

Helmikuun ryhmätapaamisessa nostettiin esille taas ohjaajakoulutus. Myös johdannon ja kappaleen 2.1 rakenteeseen saimme kehitysideoita. Täydensimme seuraavalla viikolla lisäksi ohjelehtisen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin tietoperustaa sekä toiminnallisen opinnäytetyön teoriaosuutta. Myös jatkokehitysaiheet tulivat puheeksi opinnäytetyön teon lomassa. Seuraavalla viikolla suunnittelimme tuotoksen raakaversiota ja saimme sen valmiiksi. Liitimme sen opinnäytetyöhön. Maaliskuussa saimme ohjelehtisen suunnitelmasta hyvää palautetta. Ohjaajat kehottivat lisäämään opinnäytetyöhön hoitajien osaamisvaatimukset, nykyistä opetussuunnitelmaa sekä Karelia-ammattikorkeakoulun harjoittelujaksot. Näitä perusteltiin sillä, että tutkimusten perusteella ohjaajat tarvitsisivat näistä tietoa.

Huhtikuun tapaamisessa totesimme, että joko sairaanhoitajan osaamisvaatimukset tai hoitotyön koulutusohjelman osaamiskompetenssit ovat liikaa. Päädyimme poistamaan sairaanhoitajan osaamisvaatimukset. Tässä vaiheessa saimme myös hyvää vertaispalautetta tuotoksesta ja päädyimme lopulliseen ulkoasuun. Kaikki saamamme palaute oli suullista ja vapaamuotoista, tyyliin ”Kerro mitä pidät ohjelehtisestä”. Kirjoitimme tiivistelmän ja etsimme tietoa sekä kirjoitimme vielä klinikkaopettajatoiminnasta Suomessa. Tiivistelmän hyväksymisen jälkeen kirjoitimme abstraktin ja viimeistelimme työn.

Ohjaajilta tuli kevään aikana muutama otteeseen palautetta työn laajuudesta eli käytännössä sivuja oli liian vähän kahdelle tekijälle. Ymmärsimme palautteen ja teimme lisäyksiä, mutta koska meidän tyyliimme oli tiivistää asioita ja halusimme välttää asioiden toistoa, sivumäärä on pienempi. Emme halunneet työstä liian laajaa, jotta kohderyhmäkin haluaisi tutustua siihen. Aiheemme oli rajattu, joten keskityimme esimerkiksi ennemminkin ohjaajan ja opiskelijan suhteeseen kuin opettajan rooliin käytännön harjoittelun ohjauksessa. Opinnäytetyön tarkoituksenakin mainitaan keskeisten asioiden tiivistäminen, ja tässä olemme mielestämme onnistuneet. Yleisesti lähdemateriaalin monipuolisuus ja tulosten yhtenäisyys lisäsivät mielestämme raportin sekä sitä kautta tuotoksen luotettavuutta. Valitsimme kirjasinlajiksi Times New Romanin, koska se on mielestämme miellyttävämpi lukea kuin Arial. Opinnäytetyö vastaa hyvin toimeksiantoa, ja mielestämme siinä näkyy hoitotiede.

Ammatillista kasvua tapahtui reilun vuoden kestäneen prosessin aikana. Oma vastuu itsenäisestä työskentelystä, aikataulussa pysymisestä ja työn edistymisestä tulivat selväksi. Aiheen tärkeyden huomasi, kun mietti, minkälainen ohjaaja itse olisi. Myös se, ettei koulutuksen aikana ole kiinnitetty huomiota opiskelijaohjaukseen hoitotyössä, mietitytti meitä. Meidän tekijöiden yhteistyö toimi koko prosessin ajan sujuvasti, ja löysimme hyvin yhteistä aikaa kirjoittamiseen. Toimeksiantajaan ei tarvinnut monesti olla yhteydessä, sillä hän toimi myös opinnäytetyömme ohjaajana ja pystyi siinäkin roolissa esittämään kehitysideoita ja antamaan palautetta.

5.4 Opinnäytetyön jatkokehityksi

Ohjelehtisiä voisi tehdä jokaiseen opiskeluvaiheeseen omansa tai ohjaajakoulutusta voisi huomioida erikseenkin. Oppilaitoksen ja harjoittelupaikkojen välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua voisi myös kehittää, ehkä opinnäytetyön avulla. Lisäksi esimerkiksi nykymuotoisen koulutuksen ja sen sisällön selventäminen hoitotyöntekijöille saattaisi helpottaa opiskelijan ohjausta. Toive on, että ohjelehtinen menee oikeasti käyttöön ja tukee ohjaajaa opiskelijan vastaanottamisessa, perehdytyksessä ja ohjaamisessa. Olisi hyvä tietää, onko ohjelehtisestä ollut apua opiskelijaohjauksessa. Tämän ohjelehtisen hyödynnettävyyttä voisi tutkia käytännössä.

Lähteet

- Ammattikorkeakouluasetus 352/2003.
 Asetus ammatillisesta koulutuksesta 811/1998.
- Carr, J. 2008. Mentoring student nurses in the practice. *Practice Nursing* 19 (9), 465–467.
- Hankonen, R. 2013. Harjoittelu karilla. Mitä tehdä, jos harjoittelupaikka on opiskelijalle aivan liian vaikea?. *Tehy* (1), 70.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Heinonen, N. 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:22. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://www.cop.fi/harke/tietopankki/harke-tietopankki/julkaisut/Terveysalan%20koulutuksen%20ty%C3%B6ss%C3%A4oppiminen%20ja%20ohjattu%20harjoittelu.pdf>. 6.2.2013.
- Huusko, H. & Pulkkinen, M. 2004. Hoitotyön opiskelijoiden harjoittelun ohjauksen käsikirja. Kirurgisen vastualueen osastot ja poliklinikat. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan yksikkö. http://www.oamk.fi/docs/opiskelijalle/harjoittelu/sote/ohjaus/hoitotyön_käsikirja.pdf. 29.4.2013.
- Juvonen, S. 2010. Hoitotyön opiskelijan ohjaus ohjatussa harjoittelussa ohjaajan näkökulmasta. Satukunnan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/24920/juvonen_sari_samk_2010.pdf?sequence=1. 12.11.2012.
- Jääskeläinen, L. 2009. Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu03611.pdf>. 6.2.2013.
- Kajander, S. 2007. Sairaanhoidajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laadusta ja QPL-mittarin arviointia. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20090006/urn_nbn_fi_uef-20090006.pdf. 6.2.2013.
- Kankaanpää, S. & Lassinen, S. 2009. Hoitajien näkemyksiä sairaanhoidajaopiskelijoiden harjoittelun ohjauksesta. Hämeen ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5047/Kankaanpää_Sofia_ja_%20Lassinen_Salla.pdf?sequence=2. 29.10.2012.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2013a. SoleOPS. http://soleops.pkamk.fi/opsliitteet/SOTE/Sairaanhoito OPS_2011.pdf. 22.3.2013.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2013b. SoleOPS. http://soleops.pkamk.fi/opsliitteet/OPSRAK_2013/FI/Terveysdenhoito OPS_karelia_nettilaatu.pdf. 22.3.2013.
- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. 2006. Suositus harjoittelusta, sen järjestämisestä ja terminologiasta. Harjoittelun kehittämishanke 2006. <http://www.cop.fi/harke/tietopankki/harke-tietopank->

- ki/julkaisut/Suositus%20harjoittelusta,%20sen%20j%C3%A4rjest%C3%A4misest%C3%A4%20ja%20terminologiasta%2010.5.2006.pdf. 7.2.2013.
- Kukkola, E. 2008. Sairaanhoidajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty hoitotyön ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä. Turun yliopisto. Hoitotiede. Pro gradu -tutkielma. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38564/gradu2008kukkola.pdf?sequence=>. 1.11.2012.
- Kylmä, J & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Kyngäs, H., Kääriäinen, M., Poskiparta, M., Johansson, K., Hirvonen, E. & Renfors, T. 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Kääriäinen, M. & Kyngäs, H. 2005. Käsiteanalyysi ohjaus-käsitteestä hoitotieteessä. Hoitotiede 17 (5), 251–258.
- Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, P., Sivén, T. & Välimäki, P. 2009. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveystalalla. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Lampinen, M. 2010. Hoitotyön opiskelijoiden antamat arvioinnit ohjauksen laadusta CLES mittarin avulla. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveystalalan johtamisen ja kehittämisen koulutusohjelma. http://www.oamk.fi/docs/opiskelijalle/harjoittelu/sote/ohjaus/hoitotyön_kasikirja.pdf. 29.4.2013.
- Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2009. Etiikka hoitotyössä. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Leppäharju, M. 2010. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskelemaan kuuluvassa harjoittelussa. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu- tutkielman käsikirjoitus. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu04201.pdf>. 12.11.2012.
- Lukkari, L. & Marjamäki-Kekki, M. 2012. Valmentajaopettajuus. Harjoittelun ohjauksen kehittämässä sosiaali- ja terveystalalla. Metropolia ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Aatos artikkelit 9/2012. http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisutoiminta/Julkaisusarjat/AATOS/PDF/METROPOLIA_AATOS-9-12_Valmentajaopettajuus.pdf. 25.4.2013.
- Mykrä, T. 2007. Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä – opiskelijan ohjaaminen ja arviointi työpaikalla. Helsinki: Educa-Instituutti.
- Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.
- Ness, V., Duffy, K., McCallum, J. & Price, L. 2010. Supporting and mentoring student nurses in the practice. Nursing standard 1 (25), 41–46.
- Nursing & Midwifery Council. 2008. The Code. Standards of conduct, performance and ethics for nurses and midwives. http://www.nmc-uk.org/Documents/Standards/nmcTheCodeStandardsOfConductPerformanceAndEthicsForNursesAndMidwives_LargePrintVersion.PDF. 2.11.2012.
- Oinonen, I. 2000. Harjoittelun ohjaus hoitotyön koulutuksen eri vaiheissa. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Saarijärvi.
- Opetusministeriö. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf>. 16.10.2012.

- Opinnäytetyöryhmä. 2013. Opinnäytetyön ohje. Karelia-ammattikorkeakoulu.
- Parkkunen, N., Vertio, H. & Koskinen-Ollonqvist, P. 2001. Terveysaineiston suunnittelun ja arvioinnin opas. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarja 7/2001. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 2010. Opetussuunnitelma 2010.
http://soleops.pkamk.fi/opsliitteet/SOTE/Hoitotyön OPS teksti 2011_w ww_versio.htm. 22.3.2013.
- Pohjois-Savon alueellinen opiskelijaohjauksen yhteistyöverkosto. 2010. Opiskelijaohjauksen laatusuosituksien pohjois-savon sairaanhoitopiiri.
http://www.vete.fi/Liitteet/PSSHP_Opiskelijaohjauksen_laatusuosituksien_pohjois-savon_sairanhoitopiiri.pdf. 16.10.2012.
- Romppanen, B. & Pohjanheimo, E. 2004. Työpaikkaohjaaja opiskelijan arvioijana ja ohjaajana – näkökulmana kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen. Helsinki: Educa – Instituutti Oy. <http://www.educa-instituutti.fi/media/julkaisut/julkaisu-brep04.pdf>. 7.2.2013.
- Romppanen, M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Itä-Suomen yliopisto. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0570-3/urn_isbn_978-952-61-0570-3.pdf. 18.2.2013.
- Saarikoski, M. 2002. Clinical learning environment and supervision. Development and validation of the CLES evaluation scale. Turun yliopiston julkaisuja D. Turku. Väitöskirja.
<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/5820/D525.pdf?sequence=1>. 12.4.2013.
- Saarikoski, M. 2005. Innostava oppimisympäristö opettaa. Teoksessa Elomaa, L., Palttala, H., Saarikoski, M., Sulosaari, V. & Ääri, R. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 12–24.
- Saarinen, K. 2012. Syöpäpotilaiden kivun lääkehoidon haittavaikutusten ehkäisy – kriteerit ohjelehtisen laadintaan.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38782/saarinen_kaja.pdf?sequence=1. 10.12.2012.
- Savolainen, V. & Soikkeli, A. 2007. Sairaanhoitajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksesta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö.
<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19075/TMP.objres.582.pdf?sequence=2>. 16.10.2012.
- Sulosaari, V. 2005. Ohjaaja ammatillisen kasvun tukena. Teoksessa Elomaa, L., Palttala, H., Saarikoski, M., Sulosaari, V. & Ääri, R. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 25–36.
- Sulosaari, V., Lehti, T., Paltta, H., Pulkkinen, M-L. & Ääri, R.-L. 2013. Kokemuksia klinikkaopettajatoiminnasta.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/amatilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitajalehti/2_2006/muut_artikkelit/kokemuksia_klinikkaopettajatoimi/. 25.4.2013.
- Torkkola, S., Heikkinen, H. & Tiainen, S. 2002. Potilasohjeet ymmärrettäviksi. Opas potilasohjeiden tekijöille. Tampere. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

- Vuorinen, R., Meretoja R. & Eriksson, E. 2005. Hoitotyön ohjatun harjoittelun sisältö, edellytykset ja vaikutukset – systemoitu kirjallisuuskatsaus. *Hoitotiede* 17 (5), 270–281.
- Vänskä, K., Laitinen-Väänänen, S., Kettunen, T. & Mäkelä, J. 2011. Onnistuuko ohjaus? Sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Helsinki: Edita.

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Karelia-ammattikorkeakoulu
Toimeksiantajan edustaja:	Kirsi Sallinen
Osoite:	Tikkarinne 9, 80200 Joensuu
Puhelinnumero:	
Sähköposti:	Kirsi.Sallinen@karelia.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Hoitotyön koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	Leena Eschner 1001487 Sanni Hurskainen 1001490
Puhelinnumero:	
Sähköposti:	Leena.Eschner@edu.karelia.fi Sanni.Hurskainen@edu.karelia.fi

Toimeksiantajan sitoumukset	
Toimeksianto: ohjelehtisen tekeminen hoitotyön opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjaajille. Tarkoitus hyödyntää Karelia ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelmassa.	

Opiskelijan sitoumukset	
Sitoudumme tekemään ohjelehtisen hoitotyön opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjaajille. Ohjelehtinen perustuu tutkittuun tietoon ja on tarkoitettu harjoittelun ohjaajien työn tueksi.	

Opinnäytetyön ohjaus PKAMK:ssa	
Ohjaaja(t):	Kirsi Sallinen, Raija Tanskanen

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

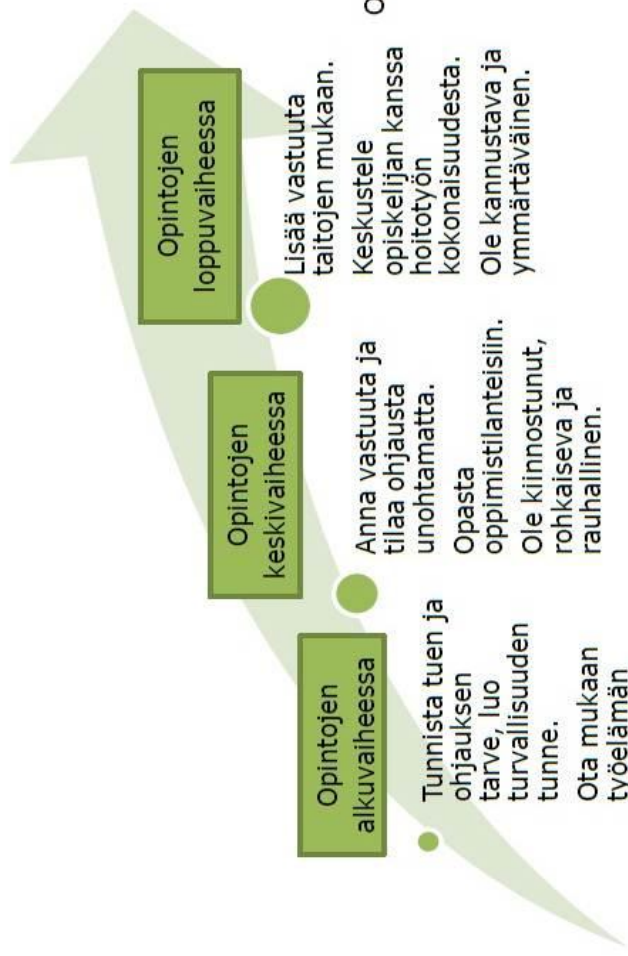

Allekirjoitukset	
Päiväys 23.1.2013	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys L. Eschner Sanni Hurskainen LEENA ESCHNER Sanni Hurskainen
Päiväys 23.1.2013	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys Kirsi Sallinen

Hyvä opiskelijan ohjaaja,

yksikkösi on tulossa hoitotyön opiskelija harjoitteluun, joten tässä ajatuksia ohjauksen tueksi. Ensiksi sinun kannattaa varata aikaa opiskelijaan ja hänen tavoitteisiinsa tutustumiseen sekä perehdyttää hänet työyksikköön. Ohjaussuhteessa vastavuoroisuus on tärkeää; tietojen ja taitojen jakaminen opettaa molempia! ☺

Lisäksi anna palautetta
jatkuvasti ja perustellen -
rehelliset ja ohjaavat
kommentit auttavat
opiskelijaa oikeasti
muuttamaan toimintaansa.

Opintojen alkuvaiheessa

- Tunnista tuen ja ohjauksen tarve, luo turvallisuuden tunne.
- Ota mukaan työelämän tilanteisiin.
- Anna tehtäviä, pyydä perustelevaan.
- Ole kannustava, kiireetön ja kärsivällinen.

Opintojen keskivaiheessa

- Anna vastuuta ja tilaa ohjausta unohtamatta.
- Opasta oppimistilanteisiin.
- Ole kiinnostunut, rohkaiseva ja rauhallinen.

Opintojen loppuvaiheessa

- Lisää vastuuta taitojen mukaan.
- Keskustelee opiskelijan kanssa hoitotyön kokonaisuudesta.
- Ole kannustava ja ymmärtäväinen.

Käytännön jaksot
lisäävät opiskelijan
luottamusta omiin
taitoihin.

OHJAAMISEN KEINOJA

- ✓ Pyydä perusteluja ja kuulostelee opiskelijan tietämystä → anna kehittäviä ehdotuksia.
- ✓ Kannusta pohtimaan omaa toimintaansa.
- ✓ Ääneen ajattelemisen kannattaa puolin ja toisin → päättelyprosessi selkiytyy.
- ✓ Suunnittele toimintaa → mitä tehdään ja missä järjestyksessä.
- ✓ Anna tunteiden läpikäymiselle aikaa.
- ✓ Toimivimmat ohjauskeinot löytyvät havainnoimalla opiskelijan toimintaa: kuinka hän oppii parhaiten.
- ✓ Kun opiskelija edistyy tavoitteidensa mukaisesti, ohjauksen tarve vähenee usein yksittäisenkin harjoittelujakson aikana.

Prosessinkuvaustaulukko

PÄIVÄMÄÄRÄ / KUUKAUSI	VAIHE	KUVAUS/SISÄLTÖ
2.5.2012	ONT 0-INFO Tutustuminen toimeksiantoihin	Yleistä opinnäytetyöprosessista ja käytännöistä. Valitsimme toimeksiannoista kolme mieleistä ja esitimme toiveet.
15.5.2012	Toimeksiannon varaaminen	Saimme toimeksiannoista ensimmäisen toiveemme ” opiskelijan ohjaus käytännön harjoittelussa -ohjelehtinen ohjaajalle”
24.5.2012	Toimeksiantajan tapaaminen	Tapasimme toimeksiantajan pikaisesti ja mietimme yhdessä mistä aloitamme ja mikä on aikataulu. Sovimme myös mahdollisesta yhteydenpidosta. Ohjelehtisen on tarkoitus olla sähköisessä muodossa.
HEINÄ-ELOKUU 2012	Lähteiden etsiminen/läpikäyminen ja muistiinpanojen teko. Lähdemateriaalin luotettavuuden ja sopivuuden arviointia.	Teimme hakuja Medic- Theseus- ja Cinahl – tietokannoista. Lähteitä löytyi, niiden läpikäymiseen ja muistiinpanojen tekemiseen menee aikaa. Jo tässä vaiheessa karsimme pois ja arviomme kriittisesti. Teimme sekä yhdessä että itsenäisesti ja pidimme toisiamme ajan tasalla.
3.9.2012	ONT I-INFO: Prosessi alkaa virallisesti	Tietoa siitä kuinka syksyä tulisi aikatauluttaa ja mitä on tulossa. Jakautuminen pienryhmiin ja ohjaajat saatiin viikon kuluessa.
SYYSKUU 2012	Aihesuunnitelma	Lähteiden läpikäymisen ja etsimisen lisäksi keskeisten käsitteiden valinta ja määrittely.
20.9.2012	Aihesuunnitelma	Aihesuunnitelman esittäminen omassa pienryhmässä
LOKA-MARRASKUU 2012	Opinnäytetyön suunnitelma	Lisää tietoperustaa. Menetelmällisissä valinnoissa epäselvyyttä. Aineiston- ja tiedonhaku sekä kirjoittamista. Yhteyksissä toimeksiantajan (toimii myös ohjaajanamme) kanssa mm. käytännöistä ja lähteistä. Pienryhmätapaamisia, joissa

		vähän näemme missä muutkin menevät. Lähteiden läpikäyntiä, kriittistä tarkastelua ja karstimista. Hyvä palaute viimeisessä pienryhmätapaamisessa ennen ont -suunnitelman seminaaria.
JOULUKUU 2012	Opinnäytetyön suunnitelma	Huonosti aikaa opinnäytetyölle, puuttuu lähdeaineistoa. Menetelmälliset valinnat saatu kuntoon, mutta prosessikuvaus, hyvän ohjelehtisen kriteerit ja laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteerit puuttuvat.
10.12.2012	Opinnäytetyön suunnitelma seminaari	Suunnitelma menee läpi vastaan kun lisätään hyvän ohjelehtisen ja laadull. tutkimuksen luotettavuuden kriteerit.
11.12.2012	Opinnäytetyön suunnitelma	Puutteet lisätty ja suunnitelma menee läpi
JOULUKUU 2012- TAMMIKUU 2013 VAIHDE	Opinnäytetyö	Ei ole aikaa tehdä opinnäytetyötä pahemmin, mutta harjoittelujen päätyttyä tiedämme mistä jatkaa.
15.1.2013 - 17.1.2013	Opinnäytetyö	Liitämme lisäykset opinnäytetyöhön ja kirjoitamme lisää hyvästä ohjelehtisestä. Tutustumme toimeksiantosopimukseen ja muokkaamme ulkoasua Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaan.
18.1.2013	Opinnäytetyö	ONT ryhmätapaaminen, muutama seminaariesitys ja palaute, muistutuksena omaan työhön, mm kuinka arviointi tapahtuu.
22.1.2013	Opinnäytetyö	Englanninkielisen lähteen läpikäymistä ja kirjoittamista.
23.1.2013	Opinnäytetyö	Toimeksiantosopimuksen allekirjoittaminen. Sopiminen mm. valmiin tuotoksen arvioinnista ja lähdemerkinnöistä siinä. Toimeksiantaja antoi myös esimerkin hyvästä ohjelehtisestä. Toivottiin että luetutetaan välillä ont:tä jollain ulkopuolisella. Lisäksi keskusteltiin koulun logon käytöstä ohjelehtisessä.
23.1.2013	ONT II INFO	Kevään aikataulutusta, semi-

		naaripäivät ja miten edetään.
1.2.2013	Opinnäytetyö	Pohdimme miten käsittelemme ont:ssä opiskelijan arviointia ja minkä otsikon alle sen laittaisimme.
6.-7.2.2013	Opinnäytetyö	Käymme läpi viimeisiä lähteitä, korjailemme työn rakennetta oikeaan muotoon ja kirjoitamme tietoperustaa.
18.2.2013	Opinnäytetyö	Kävimme läpi Maija Romppasen väitöskirjaa ja kirjoitimme siitä.
20.2.2013	Opinnäytetyö	Ryhmätapaaminen. Saimme palautetta ja korjausehdotuksia. Mm. Johdanto ja kappale 2.1 kaipaavat jäsentelyä. Opinnäytetyötä tulisi myös laajentaa sekä kuvata eettisyyden kriteerejä ja tuotoksen laatimisen ja arvioinnin tietoperustaa.
VKO 9 /2013	Opinnäytetyö	Muokkasimme johdantoa ja kappaletta 2.1 toiveiden mukaisesti. Etsimme tietoperustaa edellä mainittuihin lisäyksiin ja kirjoitimme paljon. Sähköpostiyhteydessä toimeksiantajaan, toiveita ohjelehtisen suhteen. Jatkokehitysaiheiden pohtimisesta, mm. nykymuotoinen koulutus.
VKO 10/2013	Opinnäytetyö	Ohjelehtisen raakaversio. Ulkoasun ja sisällön pohtimista (toimeksiantajan toiveiden huomioiminen). Raportin sisältöön pieniä muutoksia.
12.3.2013	Opinnäytetyö	Ryhmätapaaminen. Toimeksiantaja + ohjaaja pitivät ohjelehtisen suunnitelmasta. Ehdotettiin harjoittelujaksojen ja osaamisvaatimusten liittämistä opinnäytetyöhön.
22.3.2013	Opinnäytetyö	Pienet muutokset teimme sisällysluetteloon, harjoittelujaksojen auki kirjoitusta.
26–28.3.2013	Opinnäytetyö	Sairaanhoitajan osaamisvaatimuksien ja koulun harjoittelujaksojen sekä kompetenssien avaaminen. Ohjelehtisen suunnitelman muokkaamista palautteen perusteella.

2.4.2013	Opinnäytetyö	Pienryhmätapaaminen. Sairaanhoidajan osaamisvaatimukset tuntuivat ohjaajista/toimeksiantajasta ylimääräisiltä. Muuten työ ja tuotos heidän mielestään oli ok.
VKO 14–15/2013	Opinnäytetyö	Osaamisvaatimukset otettiin pois opinnäytetyöstä. Kieliasun tarkastelua ja Onnistuuko ohjaus -teoksen läpikäymistä. Tiivistelmän kirjoittaminen, palautteen kirjaaminen.
23.4.2013	ONT III Info	Kypsyysnäyte, arviointi..
VKO 17/2013	Opinnäytetyö	Perusteluja omalle toiminnalle. Klinikkaopettajatoiminnan kuvaamista. Lähteiden läpikäymistä.
VKO 18/2013	Opinnäytetyö	Pienryhmätapaaminen. Oikeat aikamuodot kohdilleen. Väliluentaan äidinkielen opettajalle.
VKO 19 - 21/2013	Opinnäytetyö	Teimme korjauksia äidinkielenopettajan väliluennan jälkeen. Abstraktin kirjoittaminen ja viimeistely.
30.5.2013	Opinnäytetyöseminaari	Työn esittäminen seminaarissa sekä vertaisarvioijina toimiminen. Pieniä korjauksia tehty. Työ valmis.